

considerare propios defectus, ne se extollat, non autem contemnere dona dei in se, sed ad ingratitudinem; ex quo sequitur accidia, 22. q. 35. 1. ad 3. & q. 161. 3. c.

5 Gradus humilitatis sunt duodecim, secundum beatum Benedictum, scilicet corde & opere semper humilitatem ostendere, defixis in terram affectibus, ut pauca verba & rationabilia loquatur aliquis, non clamora voce, ut non sit facilis aut promptius in ritem; racutinatas usque ad interrogacionem, tenere quod habet communis monasterii regula, credere & pronunciare se omnibus virosum, ad omnia dignum & iutilem, se confiteri & credere, confessio peccatorum; pro obediencia in duris & asperis patientiam amplecti, ut cum obedientia se subdat majori, ut voluntatem propriam non dilectetur implere, ut Deum timeat, & memor sit omnium quae praecipit, 22. q. 161. 6. o. & q. 162. 4. ad 4.

6 Sed secundum Anselmum sunt septem, scilicet contemptibilem se esse cognoscere, de hoc dolore, hoc confiteri, hoc persuadere, scilicet ut hoc vellet credi, ut patienter sustineat hoc dictum, ut patiatur contemptibiliter se tractari, ut hoc amet, 22. q. 161. 6. ad 3. & c.

7 Secundum glossam vero sunt tres gradus, scilicet subdere se maori, & non præferre se æquali qui est sufficiens; subdere se æquali, nec præferre se minori, & hic dicitur abundans; & subesse minori, in quo est omnis justitia, 22. q. 161. 6. ad 4. c.

Humilitas triplex, scilicet penosa ab extrinseco, fulta ex ignorantia propriæ dignitatis, & virtus ex cognitione sui, 22. q. 161. 1. ad 1.

8 Haec est principaliter circa interiorum motum; quæ autem est secundum signa exteriora per fictionem, est magna superbia, 22. q. 161. 1. ad 2. & 2. ad 4. & 3. ad 3.

9 Tendere in magna supra

H U
fe, ex confidentia propriorum virtuum, contrariatur humilitati, non autem si ex confidencia Dei, 1. Prolo. 22. q. 129. 3. ad 4. & q. 161. 2. ad 2. & 6. ad 1.

10 Humilitas est essentialiter in appetito, scilicet subjective; sed cognitio proprii defectus est regula eius, 22. q. 161. 2. o. & 6. c. item qu. 162. 3. ad 2.

11 Est in irascibili subiecti-
ve, 22. q. 161. 4. ad 2.

12 Humilis nihil audit mirabilius, quam suam excellen-
tiam, 22. q. 30. 4. ad 1.

13 Vere humilis reputat se deteriorem alius, non quidem quoad actum exteriorum; sed timens ne per superbiam gra-
vius peccet in iis, que bene agere videatur, 22. q. 161. 6. ad 1.

14 Quilibet per humilitatem debet secundum illud quod sum est, se subjicere cuilibet proximo, secundum illud quod Dei est in eo, 22. qu. 161. 3. o. & 6. ad 1.

15 Humilitas convenit omni homini, etiam Christo, secundum humanitatem, non autem secundum divinitatem, 22. q. 161. 1. ad 4.

16 Christus humiliavit se quadrupliciter, scilicet ad passionem & mortem, ad sepulchrum & infernum, ad confessionem & opprobria, & sub hominibus. Ideo quadrupliciter meruit exaltari, scilicet per resurrectionem, ascensionem, sessionem ad dexteram patris cum manifestatione divinitatis ejus, & per judiciam peccatorum, 3. q. 49. 6. c. & 0. 52. 1. c. & q. 54. 2. c. & q. 59. 3. o. & 6. c.

17 Humilitas post virtutes theologales, & intellectuales, & post iustitiam, præcipue legalem, est potior ceteris, 22. q. 161. 5. o.

18 Superabundantia magis opponitur humilitati, quam defectus; quia magis reprimit spem vel fiduciam, quam utatur, sed fortitudo & converso respectu audacia, 22. q. 161. 2. ad 2.

19 Humilitas & magnanimitas conveniunt in materia, &

H Y
differunt in modo, 22. q. 161. 4. ad 3. & q. 162. 1. ad 3.

20 Humilitas refranat præsumptionem, ex reverentia Dei, sed magnanimitas firmat animum contra desperationem, ex adprobitione proprii boni, 22. quæst. 161. 2. ad 3. & quæst. 162. 1. ad 1.

21 Humilitas deprimens ad infinitum, & magnanimitas impietis animum ad magna non opponuntur, quia utrumque fit refra ratione, 22. q. 129. 3. ad 4. & qu. 161. 1. c. ad 3. & 2. ad 2.

22 Humilitas reprimens ad dignum magnis, ex dono Dei, & contentum aliis, in quantum deficit, humilis autem e converso, 22. q. 129. 3. ad 4.

23 Humilitas reprimens spem, scilicet spiritum ad alterum, 22. q. 161. 4. c.

Hyperduita est potissima species dulia, ex unione ad Deum, 22. q. 103. 4. ad 2.

24 Hypocrisis est simulatione aliena persona, ideo tempore peccatum, & est vitium ja-
cantia, 22. q. 113. 2. o.

25 Non est semper peccatum mortale, nisi sit in nocumen-
tum fidei, vel persona, vel ecclesie, 22. q. 111. 4. c.

26 Per se & direkte opponi-
tur tantum veritati, quæ est
virtus, 22. q. 112. 3. o.

27 Finis remoru hypocrisis,
est lucrum, vel gloria, sed
proximus est ostendere se
alium quam sit, 22. q. 111. 2.
ad 2.

28 In nomine Hypostasis &
substantia latet venenum,
antequam nota esset aquivo-
catio ejus, 1. quæst. 29. 3.
ad 2.

29 Hypostasis dicitur mate-
ria, usus forma, usia com-
positum, quia materia est prin-
cipium substanti, & forma est
principium substanti, 1. quæst.
29. 3. ad 5.

30 Hypostasis, persona, sub-
stantia, & essentia dif-
fert, 1. q. 39. 2. o.

31 Hypostasis nomen conve-
nit Deo, quantum ad substi-
tutum, ad quod imponitur, non
autem quoad substat, a quo

J A 358
imponitur, 1. q. 29. 3. ad 1. & q.
39. 1. ad 3.

32 Hycus significat Christum,
propter similitudinem carnis
peccati, Agnus propter inno-
centiam, Aries propter prin-
cipatum, 12. q. 102. 3. ad 2.

I

33 Jacob emens primogeni-
ta non peccavit, quia
erant sua; sed Esau ven-
dens ea peccavit per simo-
niam, 22. q. 109. 4. ad 3.

34 Non est mentitus, dicens
se esse Esau, quia mystice di-
xit se esse Esau primogenitum
Iaac, qui primogenita illius
de jure ei debebantur: vel pro-
pter mysterium, quia videlicet
minor populus, scilicet gentilium, substituendus erat
in lacum primogeniti, scilicet
in locum Iudeorum, 22. q. 110.
3. ad 3.

35 Non videt Deum per es-
tentiam, 1. q. 12. 11. ad 1. & 22.
q. 180. 5. ad 2.

36 Vovit habere dominum in
Deum, in quantum voluntarie
vovit; vel vovit secundum specialem modum; vel dicitur
votum large, id est recogni-
tio obligationis, & non cau-
sa ejus, 22. q. 88. 2. ad 1.

37 Vovit dare decimas, non
quidem ministris, sed ad cul-
tum Dei, ut in sacrificiis, 22.
q. 87. 1. ad 3.

38 Post contemplationem,
claudicavit uno pede, quia
necessitatem debilitatem a-
more feculi, convalescat ali-
quis ad amorem Dei, secun-
dum Gregorium, 22. q. 180. 7.
ad 4.

39 Accedens ad ancillas uxo-
rum suarum non peccavit,
quia erant uxores, 22. q. 174. 2.
ad 3.

40 Jacobus ex instinctu vel re-
velatione Dei fecit per demo-
nes adduci ad se Hermogenem,

22. q. 90. 1. c. & 2. c. fin.

41 Iactantia est, per quam
quis se extollit supra id quod
in se est, secundario autem
supra id quod de eo aliis ope-
nantur, 22. q. 110. 2. c. & q. 112.
2. c.

2 Quod

352
 2 Quoad actum exteriorem, est species mendacii, sed quoad arroganter interiore est species superbie, 22. q. 132. 5.
 ad 1. item q. 162. 4. ad 2.
 3 Est peccatum mortale tripliciter, sc. quando est contra gloriam Dei, vel contra honorem proximi, vel ex inani gloria, vel superbia, vel cupiditate mortalibus, 22. q. 32. 2. o.
 4 Est ex superbia, tanquam ex causa motiva, & aliquando ex vanitate, ex inani gloria autem, ut ex fine, 22. q. 112. 1. ad 2. & q. 132. 5. ad 1. & q. 162. 4. ad 2.
 5 Opulentia seu dicitur eau-
tant jactantia & superbiam duplice er, sc. occasionaliter, & per modum finis, 22. qu. 112. 1. ad 3.
 6 Jactantia proprie opponitur secundum speciem actus veritatis, non autem secunda-
rio, 22. q. 112. 1. o.
 7 Idea est forma exemplaris, qua res sunt, & cognoscuntur, qua est in mente ar-
tificis, 1. q. 15. o. & quæst. 44. 3. c.
 8 Idea gracie, forma Latine dicitur, ideo per ideas forma-
liajorum rerum per se existen-
tes intelliguntur, 1. q. 15. 1. c.
 9 In Deo non est aliud, quam essentia divina, 1. q. 15. 1. ad 3.
 q. 44. 3. c. & 22. q. 173. 1. c.
 10 Essentia Dei ut essentia, non est idea, sed ut simili-
tudo, vel ut ratio rei intel-
lecta, 1. q. 15. 2. ad 1.
 11 Essentia Dei non habet rationem idea, respectu Dei, sed respectu aliorum, quia est principium operativum alio-
rum, non autem Dei, 1. q. 15. 2. ad 2.
 12 Idea secundum veritatem, & secundum Platonem, est principium cognitionis, & genera-
tionis, 1. q. 15. 1. 3. c.
 13 Idea operati, in mente artificis, est sicut id quod intel-
ligitur, non autem sicut spe-
cies qua intelligitur, 1. q. 15. 2. c. ad 2.
 14 Ideas esse, est necessarium,
2. q. 15. 1. o. & q. 44. 3. o.
 15 Sunt tantum in mente

Dei, & non extra, contra Pla-
tonem, 1. q. 15. 1. ad 1. & q. 44.
3. ad 2. & 1. ad 3. & ad 4.
 16 Respektus idearum nos sunt reales, sed sunt intellectus a Deo, & tantum in Deo, 1.
q. 15. 1. ad 4. & q. 28. 2. ad 3. & q.
44. 3. c. item 22. q. 173. 1. c.
 17 Respektus idearum can-
funt tantum ab intellectu
Dei comparante essentiam fu-
am ad res, 1. q. 15. 2. ad 3.
 18 Idea sunt æternæ, 1. q. 6.
4. c.
 19 In mente Dei sunt plures,
secundum quod Deus intelli-
git, essentiam suam esse multi-
pliciter imitabiliter a crea-
turis, 1. q. 15. 2. o. & q. 44. 3. c. & q.
47. 1. ad 2. & 12. q. 93. 1. ad 1.
 20 Idea prædicta & specula-
tiva non sunt duas ideas, nisi
secundum rationem, 1. q. 15. 3. c.
 21 In ideis est distinzione, &
pluralitas, quia respiciunt pro-
prietas naturas singularium re-
rum, non autem lex æternæ,
12. q. 93. 1. ad 1.
 22 Sapientia & ars Dei est
tantum una, quia significatur
ut quo Deus intelligit; idea
autem ut quod. Ideo sunt plu-
res, 1. q. 15. 2. ad 3.
 23 Ratio divina sapientia,
respœtu creationis, dicitur i-
dea & ars, vel exemplar, sed
respœtu gubernationis dicitur
lex, 12. q. 93. 1. corp.
 24 Idea principaliiter signifi-
cat respectum ad creaturam,
ideo dicitur pluraliter, nec
est personale, sicut verbum,
qua verbum principaliiter si-
gnificat respectum ad dicen-
tem, & ex consequenti ad crea-
turam; ideo est tantum unum,
1. q. 34. 3. ad 4.
 25 Ut principium factionis,
est practica, & dicitur exem-
plar, & omnium qua aliquando
fiant a Deo, sed ut est prin-
cipium cognitionis est specula-
tiva, & dicitur ratio, & ex
omnium qua cognoscuntur a
Deo secundum propriam ra-
tionem, 1. q. 15. 3. c.
 26 Quæ nunquam sunt, ha-
bent ideam secundo modo,
non autem primo modo, nisi
in virtute, 1. q. 15. 3. ad 2. & q.
18. 4. ad 4.

27 Malum non habet ideam
in Deo, 1. qu. 15. 3. ad 1. item q.
18. 4. ad 4.
 28 Genera non habent aliam
ideam, inquantum exemplar,
nisi ideam speciei, 1. qu. 15. 3.
ad 4.
 29 Particularia habent pro-
priam ideam, præter ideam
speciei, contra Platonem, 1.
q. 15. 3. ad 4.
 30 Materia habet ideam,
contra Platonem, sed eadem
cum forma, 1. q. 15. 3. ad 3. &
ad 4.
 31 Accidensia habent pro-
priam ideam, præter ea quæ
inseparabiliter concomitantur
subiectum, 1. qu. 15. 3. ad 4.
 32 Multiplicitudo uno eorum
qua sunt eadem re, & diffe-
rentia ratione, non oportet mul-
tiplicari alterius, sicut perso-
na, & proprietas in divinis,
1. q. 40. 1. ad 1.
 33 Idem numero corpus manet,
licet fiat continuus deparatio-
nem, & restauratio virtualiter per
alimentum, 1. quæst. 119. 1.
ad 5.
 34 Idololatria est exhibere
latram, idest cultum Dei
creature, 2. quæst. 94. 1.
ad 1.
 35 Duplex, sc. luctus, i. cum
amaritudine peccatorum, &
præsentis vita, & exultatio-
nis, 22. q. 147. 4. ad 5.
 36 Est actus virtutis, sc. absti-
nentiae, & temperantiae elici-
tive, sed alijarum virtutum im-
perative, 22. quæst. 1. c. & q. 88.
c. & q. 1. 6. princ. item q. 147.
1. 2. o.
 37 Jejunium ecclesiæ est par-
simonia vieti, abstinentiaque
ciborum, secundum Isidorum,
12. q. 147. 2. ad 1.

38 Nimirum jejunans, vel nimis
vigilans peccat, quia si aliquis
in tantum naturæ virtutem
debitum per jejunia & vi-
gilias, & alia hujusmodi, quod
non sufficiat debita opera
exequi, puta prædicator præ-
dicare, docttor docere, cantor
cantare, & sic de aliis, absque
dubio peccat; sicut etiam pec-
cat vir, qui nimis abstinen-
tia se impotenter redderet ad
debitum uxori reddendum, &
servos in obsequiis, quæ domi-
no debet impendere, 1. qu.
97.

39 Peccatum contra naturam
est levius idolatria, sed po-
nitur convenienter poena ejus,
quia est manifestius, 22. q. 94.
3. ad 3.

40 Causa dispositiva idolola-
tria fuit triplex ex parte ho-
minis, sc. inordinatus affec-
tus, & representatio delectabi-
lis, & ignorantia Dei, sed cau-
sa consummativa ejus fuerunt
demones, 22. q. 94. 6. o.

41 Ab idolatria omnia alia
peccata oriebantur, 22. q. 94.
4. ad 1.

42 Dans hostiam non con-
secratus pro eucharistia est
renus idololatriæ, non autem
adorantes eam, cum hostia de-
beat adorari latræ sub condi-
tione in habitu, 3. q. 80. 6.
ad 3.

43 Jejunium duplex, scilicet
spirituale, idest a peccatis, &
corporale, i. ab escis, 22. qu.
147. 2. ad 1.

44 Corporale duplex, sc. na-
ture, & ecclesia, 22. qu. 147.
1. ad 3. & 3. c. & 6. ad 2. & 3. q. 80.
8. ad 4.

45 Duplex, sc. luctus, i. cum
amaritudine peccatorum, &
præsentis vita, & exultatio-
nis, 22. q. 147. 4. ad 5.

46 Est actus virtutis, sc. absti-
nentiae, & temperantiae elici-
tive, sed alijarum virtutum im-
perative, 22. quæst. 1. c. & q. 88.
c. & q. 1. 6. princ. item q. 147.
1. 2. o.

47 Jejunium ecclesiæ est par-
simonia vieti, abstinentiaque
ciborum, secundum Isidorum,
12. q. 147. 2. ad 1.

48 Nimirum jejunans, vel nimis
vigilans peccat, quia si aliquis
in tantum naturæ virtutem
debitum per jejunia & vi-
gilias, & alia hujusmodi, quod
non sufficiat debita opera
exequi, puta prædicator præ-
dicare, docttor docere, cantor
cantare, & sic de aliis, absque
dubio peccat; sicut etiam pec-
cat vir, qui nimis abstinen-
tia se impotenter redderet ad
debitum uxori reddendum, &
servos in obsequiis, quæ domi-
no debet impendere, 1. qu.

49 * Est gravissimum pecca-

97.3.ad 1. & 22.qu.10.12.ad 5. &
q.88.2.ad 3. & qu.125.1.2.ad 2. &
q.147.1.ad 2. & qu.188.6.ad 3. &
q.9.40.2.ad 1.

7 Jejunium pulchre. commendatur per multos ejus effectus, 22.qn.47.1.c.ad 1. & 3.
q.40.2.ad 3.& 1

8 Non est contra libertatem fidelium, sed contra servitutem peccari, 22. qu. 147. 3.
ad 3.

9 Principaliter sumitur propter tria, sc. propter comprimendas concupiscentias carnis; propter elevationem mentis; & propter satisfactionem, 22.
q.147.1.3.5.c

10 Est factarium, quia subtrahit delectationem, adiens afflictionem, & impedit peccata futura, d.ibilitando concupiscentiam, 22.qu.147.1.
3.5.7.c

11 Christus jejunavit, non ex necessitate, sed ut doceret, quam bonum est jejunium, quia scutum est contra diabolum, 22.qn.147.5.ad 1. & 3. q.
40.2.ad 3. & q.41.3.c

12 Jejunavit post baptismum, quia baptizatus oportet intendere jejunio, & non lascivie, 22. qu. 147.5.ad 1. & 3. q.40.2.ad
3. & q.41.3.c

13 Non Jejunavit plus quam Moyses & Elias, ut credetur verus homo, 3.qn.40.2.ad
3. & q.41.3.c

14 Jejunium ante Pascha fit quadraginta diebus, sicut a Christo, Moyse, & Helia, quadruplici ratione: scilicet vel qui secundum Gregor. per hoc

quadraginta dies virtus decalogi per libros quatuor sancti euangelii impletar, vel quia dignum est ut carnem nostram quaterdecies affigamus, vel quia in his offerre contendimus decimas dierum, vel quia secundum August. creature invisibili debetur ternarius numerus, sed creaturae visibili

debetur quaternarius, propter calidam, frigidam, humidum, & siccum. Unde si denarius numerus dicitur per quaternarium, qui competit corpori, per quod administratio ge-

rum conficit, 22.q.147.5.c. &
q.40.2.ad 3

15 Jejunium quadragesima articulus observatur, quam alio tempore, quia per istud imitatur Christum, 22. q.147.8.
ad 3

16 Iudei jejunabant mense quarto, quinto, septimo, & decimo, propter aliquas tribulationes tuas habitas, 22.qu.
147.8.ad 2

17 Jejunabat usque ad vesperam, id est usque ad noctem, quia nocti comparatur status veteris testamenti, quia post mortem ibant ad limbum temebrotum, propter peccatum Adae, per cibum vetitum, 22.
q.147.7.ad 1

18 Jejunium non est necessarium absoletere, sed ex praecepto ecclesiae, quia secundum se ea penale, ideo non est eligibile, nisi inquantum est utile ad aliquem finem, 22.q.147.3.ad
1. & 3.q.40.2.ad 1

19 Est de praecepto legis naturae, secundum quod est necessarium ad salutem; sed determinatio temporis eius, & modi est de praecepto ecclesie, 22.q.147.3.0. &
7.ad 3

20 Omnes tenentur ad jejunia ecclesiae, nisi sint legitime impediti, vel nisi sit evidens causa non jejunandi, ut in pueris & senibus, propter defectum & debilitatem naturae, & huiusmodi, 22.q.147.4.0. &
7.ad 3

21 Iusti tenentur ad jejunia ecclesiae, & alia praecepta eius sicut & alii, 22.ques.147.4.
ad 5

22 Pueri non tenentur ad jejunia ecclesiae, quandom sunt in statu augmenti, quod ut in pluribus est in fine tertii septenarii, sed exercendi sunt in eis secundum modum aratis. tamen quandoque in magna tribulatione iobentur pueri & bruta jejunare, 22. qu. 147.4.
ad 2

23 Itinerantes & operarii debent jejunare, diminuendo labore, nisi sit necessitas, 22.
q.147.4.ad 3

24 Pauperes habentes simili sufficiens prandium tenentur

J E
rum conficit, 22.q.147.5.c. &
q.40.2.ad 3

15 Jejunium quadragesima articulus observatur, quam alio tempore, quia per istud imitatur Christum, 22. q.147.8.ad 4

25 Transgrediens praeceptum de jejunio ex contemptu, vel impediendo finem, peccat mortaliter, non autem si ex causa rationabili, 22. qu. 147.
8.ad 2

26 Jejunia quatuor tempo-

rum sunt quali primitia &

expiatio totius anni, 22. q.

147.5. c.

27 Jejunium exultationis non est in praecepto ecclesiae propter quod non est jejunium ab ecclesia institutum in toto paschalium tempore. Jejunium astem afflictionis & Iudas non decet tempore latitiae, q.147.8.c.ad 3

28 De se nullo tempore est prohibitum. Tamen jejunans in dominica contra confusitudinem ecclesiae, vel ex superfluitate, ut necessarium, sicut Manichaei, peccat, 22. qu.

147.5. ad 3

29 Fit in vigiliis sanctorum, causa preparationis ad devotionem, & causa significacionis, quod sancti per afflictiones perirent ad gloriam, 22. q. 147.5.c.

30 Conveniens hora prandii tempore jejunii est hora nona; sed hora sexta alio tempore, 22. q. 147.7.0

31 Hora prandii in jejunio determinatur secundum grossam estimationem, licet sit modicum ante, vel post nonnam. Unde sufficit sic circa horam illam, quam ecclesia infinita tui, jejunans sumat cibam, etiam si aliquantulum propter aliquam necessitatem anticipare, 22. q. 147.7. ad 2

32 Talis taxationis temporis non multum potest aliqui nocere, cuiuscunquam conditionis ex statu, vel si forte propter infirmitatem, vel aratem, aut aliquid huiusmodi hoc eis in magno gravamen cederet, effet cum eis in jejunio dispensandum, vel ut aliquantulum prævenirent horam, 22.
q.147.4.ad 3

33 Pluries comedentes in una die per modum cibi solvit

J E
jejunium, non autem si fiat per modum medicinæ, 22. q.

147.6.0

34 Comestio carnis solvit jejunium, non autem eius piscium, vel leguminum, nec potus vini, 22. q.147.8.0.

35 Ova & laticinia resipiantium sunt interdicta in jejunio quadragesimæ, non autem in aliis, nisi secundum confusitudinem patriæ, 22. q.

147.8.c.ad 3

36 Eleutheria, vel alia me-

dicina solvunt jejunium natu-

ra, non autem jejunium ec-

clesiae, nisi fiat in fraudem,

22. q.147.6.ad 3

37 Potus quicunque, etiam aqua, solvit jejunium natura, non autem jejunium ecclesiae, nisi fiat in fraudem, 22. q. 147.6. ad 4

Jephite peccavit vorendo &

reddendo, sed ponitur in ca-

talogo sanctorum, propter fi-

dem, & devotionem, & vi-

ctoriam; & probabile est quod

penituit, licet aliquod bonum figuraret, 22.q. 88.2.ad 2

2 Jeremias verbis, & my-
steriis passionem Christi aper-
tissime prænuntiavit, & can-
tus passionibus expressissime
præfiguravit, 3. q. 27. 6. c. fin.

ad 2

2 Jeremias, & Moyses con-
siderantes insufficientiam pro-
priam recolabant non perti-
naciæ officium, quo digni-
erant ex gratia Dci, 22. q. 133.

1. ad 4

4 Jerothetus doctus est, non
solum discens, sed & parvus
divina, secundum Dionysium,
1. ques. 1. 6. ad 3. fi. & 22.qd.

45.2.c.

2 Aliquis experitur in seipso
gustum divina dulcedinis, &
complacentiam divinae bontatiæ,
sicut de Jerotheo dicit
Dionysius, quod didicit divi-
na ex compunctione ad ipsa,

22.q.97.2.ad 2

Jerusalem est in medio ter-
re habitabilis, 3. ques.46.10.

ad 1

1 JESUS significat naturam
humanam, sed Christus signifi-
cat naturam divinam, & hu-
manam, 3.q.16.3. c. & q.17.1.c.

2 Hoc

² Hoc nomen JESUS convenienter impositum est Christo in sua circumcisione. s.i.q. 37.2.o.

³ Est novum & proprium, in quantum significat spiritualem, & universalem salutem; non autem ut particularem, & temporalem. 3.q.37.2.ad 2.

⁴ Multa alia nomina Christi significant idem quod Jesus, id est salutem. 3. q. 77.2. ad 2.

⁵ Ignis species sunt tres, sc. lux, i. ignis in materia propria; flamma, id est ignis in humido aereo; & carbo, i. ignis in fumo terrestre, 1. q. 67.2. ad 1. & 12.q.35.8.c.

⁶ Ignis non luet in propria materia, i. in sua sphæra, nec in materia opaca terrestri, nec in sulphore, nec in fumo grosso, nec in inferno, 1. q.66.1.ad 5.

⁷ Ignis inferni cum ut organum diuinæ justitie ab anima apprehendatur, propter visionem tui vere animam cruciari diciter, suppl. q.70.3.c.

⁸ Conveniens est, mundum, antequam in novitatem gloriarum adducatur, a contraria dispositionibus purgari, sup. q. 74.1.o.

⁹ Convenienter per ignem fieri mundi purgatio, suppl. qu. 74.2.c.

¹⁰ Ignis, quo hic mundus purgabitur, ejusdem erit speciei cum nostro igne, suppl. qu.74.3.o.

¹¹ Cessatio & quietes seperiорum cœlorum vices purgationis coram geret, suppl. q. 74.4.c.

¹² Purgabuntur quatuor clementia a fôrdibus, & infestis, quas ab hominom peccatis contraxerunt, suppl. q.74.5.o.

¹³ Impuritates elementorum, quæ ex eorum permissione proveniunt, per ignem purgabuntur, suppl. q. 74.6.c.

¹⁴ Cum mortuorum resurrectio iudicium præcedere verissimum sit, conflagratio ignis, quantum ad mundi purgationem spectat, Dei iudicium præcedat oportet; quantum vero attinet ad illius ignis aum, quo malos involvet,

judicium ignis conflagratiōnem anteibit, suppl. q. 74.7.o.

¹⁵ Ignis naturaliter ager ante iudicium & in bonos, & in malos, eos in cinereum refundit; sed mali illius ignis, aione cruciabuntur, boni vero omnis doloris erunt experies, suppl. q. 74.8.c.

¹⁶ Igne conflagratiōnem involventur reprobi, ut quid turpe & fœdum fuerit in infernum degradator; siue quicquid pulchrum, & noble reperietur, in regnum coeleste artoletor, suppl. q. 74.9.o.

¹⁷ Ignorantia sexplex, sc. invincibilis, affectata in se vel in sua causa, juris, facti, causa actus, & non causa; prima & quarta excusat a peccato in toto; secunda & tercita excusat non in toto, quinta excusat a toto, si non sit culpa; sexta vero nec excusat, nec minimi peccatum, 12. q.74.1. ad 2. & 5.c. ad 1. & q.76.3. & 22.q.59.4.ad 1. & 12.q.47.5.ad 3. & 9.q.80.4.ad 5.

¹⁸ Tripliciter habet adiūtum, sc. concomitant, consequenter, id est volita in se ut affectata, vel in sua causa sc. habita vel passio ut ignorantia electionis; & antecedenter, id est causa actus. Tertia causa voluntarium simpliciter; secunda secundum quid; prima vero nullo modo, sed tantum non voluntarium, 12. q.6.8.0. & q.19.6.c. & q.76.3.4.o.

¹⁹ Est volita tripliciter, scil. directe, ut affectata, indirekte, id est propter negligientiam; & per accidens, id est consequenter. Prima auger peccatum, alia vero diminuit, 12. q.19.6.c.

²⁰ Excludit triplicem scientiam, sc. qua seitor aliquid est malum secundum se vel ut nunc, vel ut fugiendum, 12. q.78.1.ad 1.

²¹ Habet rationem penas, & non culpa secundum se; sed ignorantia ex causa, sc. ex negligientia discendi, vel ex effluente, est peccatum, 12. q.76.2.0. & q.84.4.ad 5. & qu.

tot. i. ad 9. & 22. q.53.2. ad 2
6 Nescientia est simplex carens scientia, sed ignorans proprie est nescientia etiam quæ quis est aptus scire & debet. Error autem addit approbatum falsi: sed heretici addit pertinaciam contra fidem, 1. qu. 101. 1. ad 2. & 12. q.7.6

²² Ignorantia electionis dicitur, non quia electio sit scientia, sed quia ignoratur quid sit eligendum, 12. q. 13.1. ad 3

²³ Ignorantia privationis, id est eorum quæ tamen tenetur scire & potest, est peccatum; non autem ignorans, 12. q.76.2.0. & q.94.4.c. ad 2. & ad 3

²⁴ Ignorantia negative potestate in natura integra, non autem ignorantia privativa, 1. q.12.4. ad 2

²⁵ Nulla ignorantia fuit in Christo, 3. q. 15.3.0.

²⁶ Ignorantia negative semper est in Angelis, & in aliis beatis, non autem ignorantia privativa, quia est pena, 1. q.12.4.ad 2

²⁷ Ignorans non peccat contineat, nec ex quolibet non scito per eum, sed tantum cum habet tempus discendi ea quæ scire tenetur & potest. Unde homo non dicitur ignorans, si non intelligit, sicut Deus, sed si non intelligit, sicut aptus natus est intelligere, 12. q.76.2. ad 3. & 4. ad 3. & q.94.4.c.ad 2. & ad 3

²⁸ Ignorans gravissime peccat, non propter quantitatem peccati, sed periculi. Vel ignorantia beneficiorum Dei est gravissima, inter species ingratis, 12. q.76.4.ad 3

²⁹ Ignorantia aliquius particularis, id est circumstantia, quam quis non potest scire,

debita diligentia adhibita, excusat totaliter a peccato, non autem ignorantia quam causat habitat vel passio, impediens applicationem scientia communis ad particularem aum, 12. q.19.6.c. & q.77.7. ad 2. & 22. q.59.4.ad 1. & 3. q.80.4.ad 5

³⁰ Non excusat, nec minuit

357
peccatum, nisi secundum quod causat involuntarium, 12. q.19.6.c. & q.73.6.c. & q.76.3.4.o. & q.77.7. ad 2. & quæst. 105.2. ad 9

³¹ Præcedens inclinationem appetitus causat eam, ideo quanto major est, tanto magis causat involuntarium, & excusat a peccato, non autem se quans, sed magis gravat, 22. q.156.3.ad 1

³² Ignorantia opposita scientia practica excusat, vel minuit peccatum, non autem ignorantia electionis, sed constituit peccatum, & opponitur prudentia, 12. quæst. 47.2. c. & q.88.2.c.

³³ Ignorantia electionis nec excusat, nec minuit, nec causat peccatum; sed sequitur omne peccatum, 12. q.76.4. ad 1. & q.78.4.ad 1

³⁴ Nulla ignorantia est causa peccati, nisi per accidens, scil. illa quæ tollit cognitionem universalem, vel particularem prohibentem peccatum, 12. q.76.1.0. & 3.c.

³⁵ Agens contra constitutionem, vel præceptum Pxpæ propter ignorantiam non excusat a peccato, si teneat & potuerit eam scire, in quantum in eis notitiam devenit per alios, vel devenire potest, promulgatione facta; quia omnes tenentur eam scire, 12. q.90.4.c.ad 2. & ad 3

³⁶ Illabi menti convenit foli Deo, 3. qu. 8.8. ad 1. & quæst. 64.1.c.

³⁷ Illegitimi sunt liberi qui nascuntur ex simplici formatione, sed naturales; qui vel ex stupro, vel ex adulterio nec naturales, nec legitimi sunt habendi, suppl. q. 68.1.0.

³⁸ Illegitimi duplice damno afficiuntur, unum est, quia non admittantur ad actus legitimos, alterum quod non succedunt in hereditate paterna, in septima tamen parte succedunt post nativitas filii, spuri vero nulla ex parte, nisi quod eis parentes suppeditare necessaria tenentur, sup. q.68.2.c.

³⁹ Cum

358 Cum liberi dicantur illigitimi lego positiva per eadem etiam legem legitimari possunt, sup. l. q. 68. 3. o.

I liberalitas magis opponitur liberalitati, quam prodigalitas, 2. q. 107. 2. c.

† Illuminatio non est motus, 1. q. 51. 3. c.

Fit in instanti, quia non est motus, sed est terminus motus localis, & lumen non habet contrarium, ideo subiectum eius est in ultima dispositione, 1. q. 53. 3. c. ad 2. item q. 67. 2. c. & 12. q. 113. 7. c. & 3. q. 75. 7. c.

Non est motus localis, sed alterius, 1. q. 53. 3. ad 2.

Homo non potest illuminare, confortando lumen alterius, quia in eo est debiliſſimum lumen intellectuale, nisi forte instrumentalis dirigendo, proponendo exempla, vel applicando principia conclusioni, 1. q. 117. 1. o.

Sacerdos illuminat, tradendo sacramenta gratiae; non autem infundendo gratiam, 3. q. 64. 1. ad 1.

Omnis qui illuminatur, percipit illuminationem ex parte objeci, non autem semper ex parte principii, 1. q. 211. 1. ad 3.

Imaginatio, & sensus nunguani cognoscunt naturam rei, sed tantum accidentia, 3. q. 57. 1. ad 3. & 3. q. 76. 7. c.

Non possumus imaginari, quæ nullo modo sensimus secundum totam, vel secundum partem; ideo cœcus natus non potest imaginari colorem, 1. q. 83. 3. c. fin. item 4. b. item c. fi. & q. 117. 3. ad 1. & ad 2.

Sed imaginatione non credit nisi corpus, 1. q. 50. 1. c.

Imaginatio cooperatur suo objeci, formando aliquas species, non autem sensus, 1. q. 12. 9. ad 2. & qu. 78. 4. c. item q. 84. 6. ad 2. item q. 85. 2. ad 3.

Imaginatio aggritudinem quandoque causat eas, 3. q. 13. 3. ad 3.

Bonitas imaginationis est dispositio ad scientiam, quæ est in intellectu, 1. q. 74. 4. ad 3. item q. 81. 2. c.

Imaginativa est idem quodphantasia, 1. qu. 78. 4. c. item q. 84. 6. ad 2.

Imaginativa est altior potentia, quam sensus exterior, in quo ramen est maximus certitudo, quia est principium omnis cognitionis humanae, & semper ostendet principia cognitionis esse certiora, 1. q. 30. 3. ad 2.

Imago qualibet est similitudo, & non e converso, quia imago addit est explicatione ab alio, 1. qu. 35. 1. c. ad 1. & q. 67. 2. c. & q. 93. 1. c. & 9. o.

Differentia triplex inter imaginem & similitudinem, si quia imago pertinet ad formam, scilicet speciem, similitudo autem ad naturam. Imago pertinet ad cognitionem veritatis, quæ est principium demonstrans naturam intellectualem, similitudo autem ad amorem virtutis. Imago pertinet ad potentias, scilicet memoriam, intelligentiam, & voluntatem, similitudo vero ad habitus consequentes, scilicet innocentiam, & iustitiam, 1. q. 93. 9. o.

Imago proprie dicitur, quod procedit ad similitudinem alterius, id autem a quo procedit, dicitur proprie exemplar, imprroprie autem imago, 1. q. 35. 1. ad 1. & q. 93. 5. ad 4.

Ad rationem imaginis non sufficit expressa similitudo secundum genus, vel secundum accidentem commune, sed requiritur quod sit expressa similitudo secundum speciem, vel secundum accidentis proprium speciei, & præcipue secundum figuram, 1. q. 35. 1. c. & qu. 91. 2. 6. 7. 8. c.

Equalitas est de ratione imaginis perfecte, non autem imperfecte, 1. q. 93. 1. c.

Imago alicuius est in aliquo dupliciter, scilicet perfecte, id est in eadem natura, ut filius; & imperfecte, id est in alia natura, ut statua, 1. q. 35. 1. ad 3.

Idem est motus in rem ipsam, & in imaginem eius, in quantum hujusmodi, non

autem ut res, 22. q. 91. 3. ad 3. & q. 103. 1. ad 3. & 3. q. 83. 3. ad 3. & q. 25. 3. c. ad 1.

Imago proprie, id est id quod in tatu, dicitur tantum personaliter in divinis, essentialiter autem, improprie, id est id in quo 1. qu. 35. 1. o. & q. 93. 5. ad 4.

Non convenit Spiritui sancto, sed tantum Filio, 1. q. 35. 2. o.

Imago Dei perfecta convenit sibi Filio Dei, sed imago Dei imperfecta convenit sibi creature, 1. q. 35. 2. ad 3. & q. 47. 1. ad 2. & q. 89. 3. ad 3. & q. 93. 1. ad 3.

Nulla creatura irrationalis est Dei imago, vel ad imaginem Dei, 1. q. 45. 7. c. & q. 93. 2. o. & 3. c. ad 1. & 6. c.

Angelus est simpliciter expressio imago Dei, quam homo, sed e converso secundum quid, 1. q. 93. 3. o.

Imago Dei in homine & in angelo est secundum mentem tantum, 1. q. 93. 3. 1. ad 2. & q. 93. 1. c. & 3. ad 2. & 4. ad 1. & 6. c. 12. q. 93. 1. c. & ad 1.

Est aliquo modo in mente, respectu cuius liber obiecti verius ramen respectu sui, sed verissime respectu Dei, 1. q. 93. 8. o.

Affixatio imaginis duplex, scilicet prima secundum potentias, scilicet secundum memoriam, intelligentiam, & voluntatem, secunda vero secundum efficiencias, & habitus substantiales, scilicet secundum contentem, notitiam, & amorem, 1. q. 93. 7. o.

Prima affixatio imaginis, scilicet memoria, intelligentias, & voluntas, est secundum potentias, 1. q. 93. 7. o.

Prima & secunda immunditia expiabatur per sacrificia pro peccato, præter eam quæ causata erat per solum tactum rei immundæ; quia per solam asper-

319
principale ejus, id est secundum naturam intellectualem, est tam in vîro quam in muliere, sed quoad secundarium, scilicet principium, & finem, est tantum in vîro, 1. qu. 93.

ad 1. & 6. ad 1.

Imago prius representat essentiam Dei, & consequenter tres personas, 1. qu. 93. 5. o. & 6. c.

In homine est triplex imago Dei, scilicet creationis, re-creationis, & similitudinis; prima est cuiuslibet hominum, secunda iustorum tantum, tertia vero beatorum tantum, 1. q. 93. 4. o.

Imagines Christi, & sanctorum sunt in Ecclesia tripli de causa; primo ad instructionem rodium, qui eis quasi quibusdam libris docentur; secundo ut Incarnationis mysterium, & sanctorum exempla magis in memoria nostra maneat, dum quotidie oculis representantur; tertio ad excitandum devorionis affectum, qui ex visis efficacius incitat, quam ex auditis, 2. q. 94. 2. ad 1.

Immericordia est in subtrahione beneficij, sed crudelitas est in excessu panendi, & unum aliquando ponitur pro alio, 2. q. 159. 1. ad 2. & ad 3.

Immobiles tanto magis sunt creature, quanto magis appropinquant Deo, 1. q. 65. 1. ad 1.

Immolarci convenit Christiano in figuris veteris testamenti, 3. q. 83. 1. c.

Immunditia duplex in lege veteri prohibebatur, scilicet spiritualis, id est peccatum, & corporalis, ex aliqua corruptione perfecta, vel in fieri, quæ impediabant ab exteriori cultu Dei, sicut irregularitate quadam, 12. q. 103. 5. ad 4. item ad 5. & 6. ad 1. & q. 103. 2. c.

Prima & secunda immunditia expiabatur per sacrificia pro peccato, præter eam quæ causata erat per solum tactum rei immundæ; quia per solam asper-

I M
esperionem aquæ expiationis
expiabantur, 12. q. 102. s. ad 4.
& ad 5. & ad 6.

1 Impassibile erit corpus glo-
riæ, suppl. q. 82. 1. o.

2 Impassibilitas quantum ad
se erit in omnibus æqualis,
quantum vero ad tuam can-
tam, erit in uno major quam
in altero, suppl. q. 82. 2. c.

3 Impassibilitas non exclu-
dit sensus in actu a corporibus
gloriosis, sed erunt per fulce-
rationem a rebus quæ sunt ex-
tra animam, suppl. q. 82. 3. o.

4 Sensus, odoratus, &
auditus erunt post resurrectio-
nem in actu, non autem gus-
tus, nisi forte per quandam
immutationem linguaæ a quo-
dam humore adjunctio, suppl.
q. 82. 4. c.

Impaviditas opponitur for-
titudini, secundum defectum
timoris, timiditas autem, secun-
dum excessum eius, 22. q.
226. 2. o.

1 + Impeccabilis per natu-
ram non potest fieri aliqua
creatura a Deo, sed tantum
per gratiam, 1. q. 63. 1. c. & 22.
q. 24. 11. corp. princ.

1 Imperundum duplex,
scilicet contrarium, & de-
ficiens, 12. q. 15. ad 4

2 Homo tripliciter impedi-
tur a studio divinæ cognitio-
nis, scilicet propter ineptitu-
dinem, occupationem, & pi-
gritatem, 22. q. 5. 4. corp.

3 Non impediens malum
non peccat, nisi debeat, &
possit impedire, 12. q. 6. 3. c.

1 Imperare est actus ratio-
nis, praesupposito actus volun-
tatis, 12. q. 17. 1. o. & quæst. 60.
1. corp. fin. & 22. q. 47. 8. ad 3.
& quæst. 81. 1. 10. c. & q. 104.
x. c.

2 Imperare est ordinare ali-
quid ad faciendum aliquid
intimidando, seu denunciando,
non quidem absolute, sed mo-
vendo, 12. q. 17. 1. 2. 5. o. & 22.
q. 82. 1. c. & q. 88. 1. c.

3 Actus imperatus & impe-
rium sunt unus actus huma-
ni, ut totum, & multa secun-
dum partes, 12. quæst. 17. 4. o. &
q. 10. 3. c. ad 1. & 3. q. 19. 2. o.

4 Ufus regi, ut est in ratione

referente rem in finem, est
prior imperio & eleccione,
quaeriam est prior imperio
sed ut subditus potentia ex-
equenti, est posterior imperio,
12. q. 17. 3. o.

5 Imperare non convenit
bratis, 12. q. 17. 2. o.

6 Virtutes appetitiva bratu-
rorum non sunt imperantes
libere, sed secundum natura-
lem instinctum bruta moven-
tur ad apprehensionem, 12. qu. 11.
2. c.

7 Voluntas imperat alii vi-
ribus, & etiam intellectui, 12.
q. 71. 6. ad 2. & 22. q. 4. 2. ad 2.
& q. 10. 2. c. & q. 58. 8. ad 1

8 Dicitur imperare impro-
priæ dupliciter, scilicet inter-
pretative, in quantum movere,
& ut est de fine, 12. qu. 1. 2. ad
1. & 22. q. 47. 8. ad 3

9 Quilibet actus, ut est in
potestate nostra, subditus im-
perio rationis, 12. q. 17. 6.

10 Aflus rationis, quoad ex-
ercitium, temper potest im-
perari, & quoad assensum, præ-
ter actum naturalem, non ast-
tem quoad apprehensionem ve-
ritatis, 12. q. 17. 6. o.

11 Actus voluntatis potest
imperari, 12. q. 17. 5. o.

12 Primus actus voluntatis
non potest imperari a ratione,
quia non sit ex ordinatione ra-
tionis, sed ex instinctu na-
turali, vel ex ordinatione su-
perioris causa, scilicet Dei, 12. q. 1.
2. ad 1. & q. 9. 4. c. & q. 17. 5. ad
3. & 6. o.

13 Sensus exteriores non sub-
duntur imperio rationis, qua-
non possunt sentire, nisi in
præstitia sensibilium, 1. q. 81.
3. ad 3. & 12. q. 17. 7. ad 3

14 Motus membrorum, in
quantum membra moventur a
potentia sensitivis, subduntur
imperio rationis, non autem
secundum quod moventur a
potentia naturalibus, & vege-
tatiuis, 1. q. 81. 3. ad 2. & 12. qu.
17. 9. o. & 22. q. 168. 1. c.

15 Imperfectum cognoscitur
per ipsum perfectum, 1. qu. 14.
20. ad 4. & 12. q. 100. 6. ad 2

16 Imperfectio duplex, scili-
cet una quæ est de ratione im-
perfici, tunc enim oportet
quod

quod adveniente perfectione
imperfectum excludatur, sicut
adveniente aperta visione, ex-
cluditur fides, de cuius ratione
est, ut si non apparuerit.
Alia est imperfectio, qua non
est de ratione rei imperfecta,
& raro illud numero idem,
quod erat imperfectum, sit
perfectum, sicut puer sit vir,
22. q. 4. 4. ad 1

17 Umpaire voluntatem conve-
nit soli Deo, quia solus Deus
moveat eam sufficienter ut ob-
jetum, 1. q. 105. 4. c. & q. 5. 1. c.
2. c. & 12. q. 27. 8. c. & q. 3. 1. c.

18 Importabile hoc solus vi-
detur in iis, qui ex infirmitate
peccant, quod diu perse-
verant in malo, & ideo dici-
tur, quod ex longanimitate
Dei supportantur; sed hoc i-
psorum quod aliquis ex super-
bia peccat, importabile vide-
tur, & ideo per patientiam
Dei dicuntur sustinerti, qui
ex superbia peccant, 21. q. 137.
5. ad 4

19 Importunitas est evagatio
mentis ad illicita, secundum
quod in arce mentis refidet,
volentis ad diversa se diffun-
dere, 22. q. 35. 4. ad 3

20 Imperficitas duplex, scilicet
vera & affirmata, 12. q. 40. 4.
ad 3

21 Imperficitas aliquando pro-
difficili sumitur, 22. q. 6. 6.
ad 4. & 1. q. 86. 1. ad 2. fin.

22 Imprecations in facra S. Tri-
pliciter intelliguntur quadrupliciter,
scilicet prædicendo vel tem-
poraliter ad correctionem, vel
contra peccatum, vel secun-
dum voluntarem Dei, 22. q.
25. 6. ad 3. & q. 76. 1. o. & q. 81.
8. ad 1. & ad 2

23 Improvidencia & defec-
tus intelligentie & solerterie perti-
nent ad negligientiam & incon-
stantiam, 21. q. 53. 2. c. 6.

24 Impudentia fumitur tri-
pli citer, scilicet negative, pri-
mative, & contrarie; prima
non est peccatum omni, sed feci da
est peccatum, ratione negli-
gentiae tertia vero, secundum
se est peccatum mortale, si sit
contra præceptum Dei, aliter
est peccatum veniale, 22. q. 53.
2. o.

25 In, propriæ notat habitu-
dinem continentis, 1. qu. 39. 8.
c. fi.

26 Est in aliquo dicitur du-
pliciter, scilicet ut in causa, & ut
in subiecto, 12. q. 83. 1. c.

27 Aliquid dicitur esse in
duabus vel in pluribus dupli-
citer, scilicet æquales, vel secun-

quod adveniente perfectione
imperfectum excludatur, sicut
adveniente aperta visione, ex-
cluditur fides, de cuius ratione
est, ut si non apparuerit.
Alia est imperfectio, qua non
est de ratione rei imperfecta,
& raro illud numero idem,
quod erat imperfectum, sit
perfectum, sicut puer sit vir,
22. q. 5. 2. o.

28 Per efficiem est pecca-
tum speciale, cum sit circa
actus speciales, scilicet rationis,
22. q. 53. 2. c.

29 Impudicitia cum suis vi-
tis oritur ex luxuria, 22. q.
53. 6. o.

30 Impudicitia est circa oscula,
tautus, & alios actus circum-
stantes actum venerem, 22. q.
134. 1. ad 5

31 Impugnare inimicos, ut
cessent a peccatis, est licitum,
quia credit in bonum eorum, &
amicorum, 22. quæstione 83.
8. ad 3

32 Impugnatio veritatis agni-
ta est species peccati in Spir-
itum sanctum, 22. q. 143. c.

33 Impugnatio peccati est
vincenda dupliciter, scilicet fugi-
endo, vel refrendo; fugien-
do quidem, quando continua
cogitatione anger peccati incen-
titivum, sicut est in luxuria; re-
sistendo autem, quando cogita-
tio perseverant tollit incen-
titivum peccati, quod provenit
ex aliqua levi apprehensione;

& hoc contingit in accidia, 22.
q. 35. 1. ad 4. & q. 53. 6. ad 1. &
q. 14. 3. c.

34 Impuritas est ex missione
vitiorum, 22. q. 7. 2. c. & quæst. 81.
8. c.

35 Impuritas creatoræ ratio-
nalis est ex hoc, quod tem-
poralibus per amorem se subjecit,
sicut puritas eius est in elevan-
do se in Deum, 22. q. 7. 2. c. &
q. 81. 2. c.

36 In, propriæ notat habitu-
dinem continentis, 1. qu. 39. 8.
c. fi.

37 Est in aliquo dicitur du-
pliciter, scilicet ut in causa, & ut
in subiecto, 12. q. 83. 1. c.

38 Aliquid dicitur esse in
duabus vel in pluribus dupli-
citer, scilicet æquales, vel secun-

Est generale peccatum par-
ticipative, non autem essen-
tialiter, cujus sunt triplex
partes, scilicet subiectiva, id
est monastica, politica, & ce-
conomica; potentiales, id est
principiatio, seu temeritas,
inconsideratio, inconsuetudine,
& negligenter; & integræ,
qua reducuntur ad potentia-
les, 22. q. 5. 2. o.

39 Per efficiem est pecca-
tum speciale, cum sit circa
actus speciales, scilicet rationis,
22. q. 53. 2. c.

40 Impudicitia cum suis vi-
tis oritur ex luxuria, 22. q.
53. 6. o.

41 Impudicitia est circa oscula,
tautus, & alios actus circum-
stantes actum venerem, 22. q.
134. 1. ad 5

42 Impugnare inimicos, ut
cessent a peccatis, est licitum,
quia credit in bonum eorum, &
amicorum, 22. quæstione 83.
8. ad 3

43 Impugnatio peccati est
vincenda dupliciter, scilicet fugi-
endo, vel refrendo; fugien-
do quidem, quando continua
cogitatione anger peccati incen-
titivum, sicut est in luxuria; re-
sistendo autem, quando cogita-
tio perseverant tollit incen-
titivum peccati, quod provenit
ex aliqua levi apprehensione;

& hoc contingit in accidia, 22.
q. 35. 1. ad 4. & q. 53. 6. ad 1. &
q. 14. 3. c.

44 Impuritas est ex missione
vitiorum, 22. q. 7. 2. c. & quæst. 81.
8. c.

45 Impuritas creatoræ ratio-
nalis est ex hoc, quod tem-
poralibus per amorem se subjecit,
sicut puritas eius est in elevan-
do se in Deum, 22. q. 7. 2. c. &
q. 81. 2. c.

46 In, propriæ notat habitu-
dinem continentis, 1. qu. 39. 8.
c. fi.

47 Est in aliquo dicitur du-
pliciter, scilicet ut in causa, & ut
in subiecto, 12. q. 83. 1. c.

48 Aliquid dicitur esse in
duabus vel in pluribus dupli-
citer, scilicet æquales, vel secun-

dam

⁴ Corporalia dicuntur esse in aliquo quia continentur, spiritualia vero quia continent, 1. q. 8.1. ad 2. & q. 52. 1. fin. & q. 53. 1. 2. c. & 3. qu. 57. 4.ad 1. & q. 62.3.ad 3

⁵ Non omnes modi, in, ponuntur ab Aristotele, nisi redutive, 1.q.42.5 ad 1

⁶ Deus est in omni loco dupliciter, sc. ut dans esse, virtutem, & operationem locis, & ut implens ea, 1. q. 8.2. o.

⁷ Est supra omnia per excellentiam suae naturae, & in omnibus, ut caelans esse omnium, 1. q. 8.1. ad 1. & ad 3

⁸ Est intimus unicuique rei, sicut esse proprium cuiuslibet rei, 1. qu. 8.1. c. fin. & q. 105. 5. c. fin.

⁹ Est in omni re per essentiam, praefatam, & potentiam, sed tantum in sanctis per gratiam, in Christo autem solo per unionem personalem, 1. qu. 8. 3. o. & qu. 43. 3. c. & q. 112. 1.c. item 3. q. 2. 10.ad 2. & q. 6. 1. ad 1

¹⁰ Magis est intra animam, quam gratia, & quicquid a iud. 1. o. 105. 5. c. fin.

¹¹ Nullus modorum, in, quos assignat Aristoteles, explicat modum effendi, in, qui est in Divinis, 1. q. 42. 5. ad 1

¹² Deitas habitat in Christo corporaliter tripliciter, primo per unionem ad corpus, secundo non figuraler, tertio secundum triplicem modum, sc. communem, specialem, & singularem, 3. q. 1.10. ad 2

¹³ Pater est in Filio, & e converso, 1. q. 42.5. o.

¹⁴ Filius Dei est magis in Patre, & e converso, quam homo in Filio Dei, 3. q. 2.9. 2d 4

¹⁵ Omnia bona & mala sunt in scientia Dei, sed tantum bona sunt in Deo, & tres Personae, proprietates, & attributa sunt in essentia Dei, 1. q. 18.4.ad 4. & q. 39.8.c.fin.

¹⁶ Ea quae in creaturis sunt dividim & multipliciter, in Deo sunt unite & simpliciter, 1. q. 14. 1. ad 2. & q. 26.1. ad 1.

¹⁷ Creaturae habent verius esse in Deo, quam in se, 1. q. 18.4.ad 3

¹⁸ Omnia sunt in omnibus, scilicet superiora in inferioribus causitaliter; sed e converso participative secundum rationem commenam tantum, in Deo autem secundum rationem propriam, 1. q. 55. 1.c. ad 3. & q. 57. 1.c.

¹⁹ Quaelibet creatura est in Deo dupliciter, scilicet ut in conservante, & ut in virtute causa agentis, 1. q. 8.1.o. & q. 79.1.c. & q. 80.1.c.

²⁰ Creatura fuit in Deo dupliciter, scilicet ut in conservante, & ut in cognoscente; secundo modo sunt vita & essentia Dei, non autem primo modo, 1. q. 18. 4. ad 1

²¹ In Deo fuit multa secundum rationem, quorum alii prius cadunt in intellectu nostro, quam alia, 1. qu. 44. 4. ad 4.

²² Incantatio est superficiosa & illicita, si continet aliquid ad demones pertinens, vel nomina ignota, vel aliqua falsa vel vana, vel aliqua figura præter crucem, 22. q. 9.6.2.4.0.

²³ Incarcerare hominem, vel ligare, vel qualitercumque detinere eum illicitum, nisi sit secundum ordinem iustitia, vel in pena, vel ad cautelam alicuius mali vitandi, 22. qu. 65. 3.0.

²⁴ Incarnati Deum fuit possibile, & conveniens, 3. q. 1. 1. o.

²⁵ Fuit necessarium ad representandum genus humanum, sicut ad bene esse; non autem tripliciter, quia Deus aliter poterat reparare, 3. q. 1.2.0.

²⁶ Si homo non peccasset, probabiliter est, Deum non fuisse incarnatum, licet incarnari potuerit, 3. q. 1.3.0.

²⁷ Christus non meruit incarnationem, nec aliquis pars homo ex condigno, sed tantum ex congruo, 12. qu. 98. 4. c. & 3. qu. 2. 11. o. & qu. 24. 3. c. fin.

²⁸ Principaliter fuit propter liberationem hominis, 3. q. 1. 1. c. & q. 40.1.c. & q. 43.3.ad 2. & q. 44.3.c.

²⁹ Fuit ad tollendum omne peccatum, sed principaliter peccatum originalis, quia extense major est peccato actuali, licet intensive sit e converso, 3. q. 1. 4. o.

³⁰ Ante Christi incarnationem aliqui per fidem Christi liberati sunt secundum spiritum a damnatione peccati originalis, sed nemo secundum carnem, id est a somnis, 3. q. 27. 3. c. & q. 52. 3. ad 2

³¹ Incarnatione facta est convenienti tempore, scilicet non in principio mundi, nec in fine, 12. quæst. 98.6.c. & 3. q. 1. 3. 6. o.

³² Comparatur juventuti, propter vigorem & fervorem, senectuti vero propter numerum annorum, 3. q. 1.6. ad 2.

³³ Deus per incarnationem nullo modo mutatus fuit, 3. q. 1. 1. ad 1. & q. 2.16. ad 1

³⁴ Iustitia, bonitas, virtus, potentia, & sapientia Dei ostensa sunt per incarnationem eius, 3. q. 1.1.c.

³⁵ Incertudine & incircumspectio includuntur sub inconsideratione, 22. q. 53. 2. c. fin.

³⁶ Incessus est cum persona confanguinea vel affini coitus prohibitus quadrupliciter ratione, scilicet primo quia naturaliter homo debet quamdam honorificentiam parentibus, & per consequens alios confanguineis; secundo quia personas sanguineas conjunctas necessitate est ad invicem simili conservari; tertio quia per hoc impeditur multiplicatio animalium; quartu quia cum naturaliter homo confanguineam diligat, si adduceret amor qui est ex commissione venerata, fieret nimius ardor amoris, & maximum libidinis incentivum, quod casuisti repugnat,

22. q. 154. 1.c. item 9.0.

³⁷ Est determinata luxuria species, 22. quæst. 154.1.c. item 9. o.

³⁸ Cum ex incestu, quo quis cognoverit uxoris consanguinetam, quedam contrahatur affinitas ante contractum matrimonium, etiam post sponsalia ex tali incestu impeditus matrimonium, post contractum vero minime, sed tantum sic peccans iure privator pendi debito, supplem. q. 58.

³⁹ Incineratio non convenit corpori Christi, 3. q. 51. 3. o. item q. 53. 1. c. ad 1

⁴⁰ Incipere significat esse nunc, & non prius, ideo ab interiori ad suum superius cum eo non valet consequentia, 3. q. 16. 9. ad 2

⁴¹ Formæ incipiunt esse actu, & definiti per accidens tantum, scilicet ad generationem & corruptionem compositi, 1. q. 45. 3. c. ad 1

⁴² Inclinatione naturæ, vel voluntatis est tantum a Deo, 1. q. 103.8.c. & q. 105.4.c. & q. 1. 6. 2. c. fin. & q. 111.2. c. & 12. q. 96. 0. & 22. q. 26. 2. c.

⁴³ Est ad simile sibi, & conveniens, 12. q. 8.1. c.

⁴⁴ Inclinationes naturales sunt principia omnium supervenientium, 22. q. 155.2.c.

⁴⁵ Inconfideratio est speciale peccatum imprudentia, & opponitur reprobitudini iudicij in moralibus, 12. q. 53. 2. c. fin. & q. 0. 5. c.

⁴⁶ Inconstantia est speciale peccatum imprudentia deficiens a præcipiendo bonum propositum, cuius principium est in appetitu, finis autem in intellectu, 22. quæst. 53. 2. c. fin. & 5. o.

⁴⁷ Inconstantia circa abstinentiam a delectabilibus est similia luxuria, licet etiam quæ est in terribilibus oritur ex luxuria, 22. q. 13.5. ad 2

⁴⁸ Invidia, & ira, quæ est principium contentio, faciunt inconstantiam ex parte appetitus, 22. q. 53. 5. ad 2

⁴⁹ Constantia & inconstancia sunt in ratione, 22. qu. 53. 5. ad 3

⁵⁰ Incontinentia proprie est

circum concupiscentias tactus, secundum quid autem est circumca honores, divitias, & huiusmodi, improprie vero est circa virtutes: prima est peccatum duplicit, sc. recedendo a ratione, & immersando se turpibus, secunda rancor primo modo, tercia vero non est peccatum, sed est perfectio virtutum, 22. q. 155. 2. c. & q. 156. 2. o.

2 Species sunt duas, scilicet pravatio consili, & debilitas in praefonsiliatis, 22. q. 156. 1. c.

3 Pertinet ad corpus occisionaliter, sed per se caustabat ab anima non resistente passionibus, 22. q. 156. 1. o.

4 Incontinentis vincitur a passionebus, non quidem cogentibus, sed vehementer impellentibus, & propter negligenciam, 12. q. 77. 2. o. & 22. q. 156.

5 ad 3. & 2. ad 2.

5 Incontinentis ante confitum est ex impetu paucis propter velocitatem, ut in cholericis, vel propter vehementiam, ut in melancholicis, qui propter terrefactum complectiuntur; sed post confitum est propter mollitatem complexioem, ut in flegmaticis, 22. q. 156. ad 2.

6 Molier non dicitur continentis, nec incontinentis; quia raro habet firmum iudicium rationis, propter debilitatem complexionalis, 22. q. 156. 1. ad 1. & ad 2.

7 Incontinentis peccat ex passione, errans circa particulae, ut nunc; ideo sanabilior est, & minus malus intemperato: quia intemperatus peccat ex habito, errans circa ultimum finem, 12. q. 78. 4. c. & 22. q. 156. 3. o.

8 Libido concupisibilis est major in incontinentis, quam in intemperato, sed e converso de libidine voluntatis, 22. q. 156. 3. ad 1.

9 Incontinentis ira audit rationem, sed imperfecte; incontinentis autem concupiscentia totaliter eam non audit, 22. q. 156. ad 1. & q. 156. 4. c. ad 2.

10 Incontinentis ira est per ratione mali accidentis, quam incontinentia concupiscentia; sed ratione paucis est e converso quadruplici ratione, scilicet primo quia motus irae participat aliquatenus rationem, sed motus concupiscentia totaliter est secundum sensum, & nullo modo secundum rationem; secundo quia motus irae magis consequitur corporis complexioem; tertio quia ira quarantie operari, sed concupiscentia querit latrantes, & dolose fabriar; quartu quia concupiscentis delectabilitate operatur, sed iratus, quasi quadam tristitia precedente coactus, 22. q. 56. 4. o. & q. 158. 4. c.

11 Incorporalia in loco non esse, est communis animi conceptio, apud sapientes tantum, 1. q. 3. 1. c. & q. 52. 1. ad 1.

12 Incorporari Christo continet duplicit, scilicet numero, & merito, 22. q. 57. 1. o. ad 3.

13 Incorpribile triple, scilicet naturale ex parte materiae, id est carnis materia, vel habens materiam in potentia, ad unam tantum formam, vel gloria ex forma, vel innocentia ex agente, 1. q. 79. 1. c.

14 Incubus dicitur demon coiens cum muliere, succubus autem, demon coiens cum viro, 1. q. 51. 3. ad 6.

15 Indigestio contingit prater ordinem virtutis nutritivæ, ex aliquo impedimento, puta ex grossitate cibi, vel frigideitate, vel caliditate, vel huiusmodi, 1. q. 58. 7. c. q. 60. 4. c.

16 Inditum duplex, scilicet pertinens ad naturam, & per rationem, prius convenit legi naturæ; secundum autem legi nova, 12. q. 106. 3. ad 1.

17 Individuum est id quod dividitur est in se, & dividitur a qualibet alio, ultima divisione, 1. q. 29. 4. c.

18 f Pars in toto est individuum,

19 I N
dum, ut manus, 1. q. 19. 1. 2. c. & 3. q. 16. 12. ad 2.
3. Individuum ut sic est divisum ab omnibus aliis, 1. q. 29. 9. c.

4. f Haec nomina, individuum, particolare, & singulare dicuntur de partibus, ut de manu ideo in Christo possunt dici multa esse individua, secundum numerum partium eius, 1. q. 39. 1. 2. c.

5. Omne nomen individui est incommunicabile re, & ratione, nisi secundum similitudinem, 1. q. 13. 9. c.

6. Duo sunt de ratione individui, scilicet incommunicabilitas, & non posse esse in pluribus, 3. q. 77. 2. c.

7. f Compositum ex materia, & forma determinata est individuum, 1. q. 30. 4. c.

8. In incorpribilibus est tantum unum individuum unius speciei, quia species sufficienter servatur in uno, 1. q. 47. 2. c. item q. 119. 1. c.

9. Individuum duplex, scilicet vagum, & signatum, 1. q. 30. 4. c.

10. Principium individuationis, in rebus materialibus est duplex, scilicet materia prima, & quantitas dimensiva, 3. q. 72. 2. c.

11. f Materia est principium individuationis, 1. q. 3. 3. corp. & q. 39. 1. ad 3. & 2. corp. & qu. 54. 3. ad 2. & qu. 56. 1. ad 2. item qu. 75. 4. 5. corp. & qu. 85. 1. corp. & 3. ad 4. & q. 86. 1. 3. corp. & 12. q. 63. 3. c.

12. Forma receipibilis in materia individuator per materiam; quia autem non est receipibilis in materia, individuator per seipsum, 1. q. 3. 2. ad 3. & 3. c. & q. 13. 9. c. & 3. q. 77. 2. c.

13. Hæc carnes, & hæc offa, & hæc anima sunt principia individuantia hominum, 1. q. 29. 2. ad 3. & 4. c. & qu. 30. 4. c. & q. 33. 3. c. & q. 75. 4. c. & q. 85. 1. ad 2.

14. Individua composita substantia ratione materiae, sed subsistunt ratione formæ, 1. q. 29. 2. ad 5.

15. Individuo quantum ad

16. Dimentio dupliciter individuatur, sc. ratione subiecti, sicut & alia accidentia, & ratione situs, 22. q. 24. 5. ad 1. & 3. q. 77. 2. c.

17. Substantia individuatur per seipsum, ideo individuum eius habet speciale nomen, sc. hypostasis, non autem accidentia, quia individuantur per subiectum, 1. q. 29. 1. c. & q. 32. 1. 3. c.

18. Omne individuum substantiae dicitur hypostasis secundum proprietatem nominis, secundum utsim autem sola individua rationalis naturæ, 1. q. 29. 2. ad 1.

19. Singulare, particulare, & individuum sunt in quolibet genere entis, sed suppositum, hypostasis, res naturæ, & persona sunt in solo genere substantiae, 1. q. 29. 1. 3. c.

20. Indivisible duplex scilicet terminus continuus, & extremitas eius; secundum potest esse finalis in pluribus locis, temporibus, & partibus, non autem primum, 1. q. 8. 2. ad 2. & q. 52. 3. c. & q. 53. 1. ad 1.

21. Triple, scilicet actu, ne continuum, per speciem, ut ratio hominis, & in potentia, ut punctus; primum & secundum prius cognoscitur quam tertium autem posterius, 1. q. 11. 2. ad 4. & q. 85. 8. o. & q. 87. 3. c.

22. Indulgentiae valent, quæ merita supererogationis Christi, & Sanctorum sunt, non modo ab iniunctis in hoc sæculo pro peccatis coneritis & confessis poenitentis; sed ad absolutionem a peccatis in futuro sæculo pro peccatis in purgatorio absolvendis, supplem. q. 25. 1. o.

23. Tantum valent quantum prædicantur, si ab habente potestate fidelibus Christi vivis membris, ad honorem Dei, & proximi utilitatem conferantur, suppl. q. 25. 2. c.

24. Litter pro temporali subficio ad spiritualia ordinato

Q. 3. in.

indulgentias conferre, non au-
tem pro temporali simpliciter,
suppl. q. 25. 3. o.

4 Non omnes sacerdotes, sed
solus Episcopus potest indul-
gentias facere, suppl. q. 26. 1.c.

5 Postulant indulgentias face-
re etiam non sacerdotes, sup-
plem. q. 26. 2. o.

6 Solus Papa plenarias in-
dulgentias pro libito sue vo-
luntatis, legitima tamen exi-
stente causa, facere potest,
ceteri autem Episcopi quan-
tum sibi a Papa taxatum fue-
rit, suppl. q. 26. 3. o.

7 Potest praalatus in peccato
mortali existens indulgentias
facere, suppl. q. 26. 4. c.

8 Mortalibus criminibus ob-
noxiosis nullatenus indulgentia
proficit; sed contritis & con-
fessis, suppl. q. 27. 1. c.

9 Non tantum laicos, sed eti-
am religiosis indulgentias pro-
funt, suppl. q. 27. 2. o.

10 Indolgentiam minime
consequuntur, qui id non ef-
ficunt, pro quo indulgentia
dantur, suppl. q. 27. 3. o.

11 Tametsi non possit Prae-
latus sibi indulgentiam facere,
alii tamen concessa profer-
iant, ut potest, suppl. q. 27.
4. o.

Industria duplex, scilicet u-
na de necessariis ad salutem,
alia de iis que sunt ad bene-
esse: prima est in omni exi-
stente in gratia; non autem
secunda, 22. q. 47. 13. ad 3. &
14. ad 1.

Inequalitas rerum est a Deo;
quia sicut Divina sapientia
causa est distinctionis rerum,
proper perfectionem univer-
salis, ita & inqualitatis; non
enim est perfectum universum,
si tantum unus gradus
bonitatis inventetur in rebus,
1.0.2.2.0. & q. 65. 7. ad 3.

† Infamia publica tenet
locum accusatoris. † In de-
nunciatione vero non intendit-
ur punio peccantis, sed emendatio. Et ideo nihil agi-
tur contra eum, cuius pecca-
tum denunciatur, sed pro eo.
Et ideo ibi non est necessarius
accusator, 22. q. 67. 3. ad 2.

2 Uno infamato, aliquando

alii infamantur, quia secun-
dum Augustinum, cum de a-
libiquis qui sanctum nomen
professentur, ab quid criminis
vel falsi sonnerit, vel veri pa-
terit, instant, sarcognant, am-
biunt, ut de omnibus hoc cre-
deretur, 22. q. 33. 7.c. fin. ad 3.

1 Infidelis non debet per-
mitti habere dominium novum
super fidèles, sed tantum anti-
quum, quo erant privari po-
teat. Sed permittit Ecclesia,
quod infideles accipiant a fi-
delibus ministerium in aliquo
artificio; nam servi subiciuntur
domini suis ad totam vi-
tam, & subodi praefecti, ad
omnia negotia; sed ministri
artificum subiciuntur eis ad
aliqua specialia opera. Unde
periculosis est quod infideles
accipiunt dominium, vel pra-
lationem super fidèles, quam
quod accipiunt ab eis minis-
trum in aliquo artificio: &
ideo secundum permittit Ec-
clesia; non autem primum,
22. q. 10.10. c.

2 Res infidelium, si ipsi de-
linquunt, licet auferre per vim,
auctoritate publica, non au-
tem auctoritate privata, 22. q.
10. c. item q. 66. 8. ad 2.

3 Infideles, qui nunquam fu-
erunt de fide Ecclesiae, scilicet
Iudei & Pagani, non reputan-
tur haeretici; licet perver-
sam fidem habeant, sunt tamen
compellendi a fideliis, si adiut
facultas, ut fidem non im-
pediant vel blasphemis, vel
malis persuasib[us], vel eti-
am apertis persecutionibus,
22. q. 10.8. o.

4 Qui aliquando si mperunt
fidem, scilicet haeretici, de-
bent cogi ad fidem; non autem
ali, scilicet Iudei, & Pagani,
22. q. 10.8. o.

5 Non omnes actus infide-
lium sunt peccata, sed aliqui

actus eorum sunt boni, ex ei-
fentia, obiecio, vel circum-
stantia, & placent Deo, nul-
lus tamen est meritorius, 22.
q. 10.4. o. & q. 23. 7. ad 1.

6 Nullum peccatum veniale
potest esse in infideili, ante-
quam peccet mortaliter, 22. q.
89.6. o.

7 Pri-

, primi motus non sunt pec-
cata mortalia fidei, nec infi-
deli, 22. q. 89.5. o. & 22. q. 15.8.
2.ad 3.

8 Gravissima peccata fidelis quam
infidelis in eadem specie impo-
nunt, simpliciter autem est e
converso, 12. q. 73. 8. c. fin. &
q. 89.5. c. & 22. q. 10.3. ad 3.

9 Et infideles contentum
fidei, si fideliū defectus co-
goſtant, 22. q. 10.10. c.

10 In illis infidelibus, qui
temporaliter Ecclesia vel eius
membris subjacent, statuit Ec-
clesia, ut servus Iudeorum,
cum fuerit factus Christianus,
statim a servitate liberetur,
nullo pretio dato, & similiter
si infidelis existens fuerit em-
pris ad servitium, &c. In illis
autem infidelibus, qui tempo-
raliter Ecclesia, vel membris
non subjacent, ius dominii, &
patronatus, & diutorum Ec-
clesia non statuit; licet posset
statuere de iure, & hoc facit
ad scandalum vitandum, ne
nomen Domini, & doctrina
blasphemetur, 22. q. 10.10. c. fin.
& q. 66.8. ad 2.

11 Infidelitas sumitur dupli-
citer, scilicet negative, & con-
trarie, id est repugnando, vel
contemendo, & est pecca-
tum, non autem primo modo,
sed si poena, 22. q. 10.10.1. &
6. fin. & q. 34. 2 ad 2.

12 Ratio infidelitatis perfici-
tur in contemptu; ideo est in
voluntate in incausa, sed est
in intellectu, ut in subiecto,
22. q. 10.1. c. item 3. o.

13 Species infidelitatis sunt
tantum tres, scilicet Paganor-
um, Iudeorum, & haereticorum,
22. q. 10.5. o. & q. 11.1. c. & q.
92.1. ad 1.

14 Haereticorum est gravior,
quam Iudeorum, & haec quam
Paganorum, 22. q. 10.6. o.

15 Est gravissimum omnium
peccatorum circa mores; non
autem peccatorum contra vir-
tures theologicas, 22. q. 10.7.
o. & q. 13.3. c. & qu. 39.2. o. &
3. q. 80.5. c.

16 Est ultimum peccatorum,
ad quam homo quandoque per
alii peccata perducitur, 22. q.
162. 7. ad 3.

7 Secundum quod est pecca-
tum, oritur ex superbia, 22.
q. 10. 1. ad 3.

8 Est in intellectu subjeſ-
tive, sed est in voluntate im-
perative, ideo actus eius est
demeritorius, 22. q. 10. 10.
2. c.

9 Inter infideles verum est
matrimonium, quamvis non
ita perfectum, sicut inter fide-
les, suppl. q. 59. 2. c.

10 Cum inter infideles ve-
rum matrimonium sit, non
propterea dissolvitur ejus vin-
culum, quod alter conjugum
ad fidem convertitur altero in
infidelitate manente; solvi tam-
en potest & quoad habitatio-
nem, & debiti solutionem, si
nulla adiut correctionis spes,
suppl. q. 59. 3. o.

11 Conversus ad fidem pot-
est dimittere uxorem, nec
secum cohabitare, si converti
non vult, nec illi debitum
reddere tenetur, suppl. q. 59.
4. c.

12 Vir discedens ab infide-
li uxore nolente cohabitare, si-
nō Creatoris contumilia, por-
tit illam dimittere, & alterans
ducere, si autem vellit paci-
fice cohabitare, potest quidem
illam dimittere, non autem a-
liam ducere, supplem. qu. 59.
5. c.

13 Coniugium si ratificatum
fuerit, quantum ad vinculum
speciat, nulla ex causa solvi
potest, alioquin potest dirimi
infidelitate, non adulterio, ve-
rum quantum ad astum dirimi
potest fornicatione cum
corporali, tum spirituali, pro-
pter causam vero vita nequa-
tam, nisi ad tempus, ca-
sigandi sui causa, suppl. qu.
59. 6. o.

14 In infinitum actu nihil pra-
ter Deum est, nec potest esse,
etiam per potentiam Dei, nec
secundum essentiam, nec se-
cundum esse, nec secundum
virtutem seu potentiam, nec
secundum magnitudinem, nec
secundum multitudinem, 1. q.
7. 2. 3. o. & q. 45.5. ad 3. & qu.
50.2. ad 4. & q. 86.3 c.

15 Non inconveniens est ali-
quod creatum sic esse inho-
tum,